

Finansutskottets kultur- och vetenskapsdelegation

Ärende: Bildningsalliansens utlåtande om RF 99/2025 vp Regeringens förslag till statsbudget för år 2026

Bildningsalliansen tackar för möjligheten att lämna sitt utlåtande om statsbudgeten för 2026. I detta utlåtande vill Bildningsalliansen särskilt lyfta fram behovet av en helhetsfinansiering för den fria bildningen, invandrarutbildningen samt tillgången till högre utbildning.

En tillräcklig och förutsägbar finansiering för fri bildning främjar tillgänglig utbildning för alla

Bildningsalliansen anser att det är avgörande att inga ytterligare nedskärningar görs i statsbudgeten för den fria bildningen. Från och med 2024 har statsandelarna för fri bildning redan minskats med 20,5 miljoner euro, vilket har haft bestående konsekvenser.

Inom den fria bildningen erbjuds både längre utbildningar och kortare kurser och föreläsningar, som årligen når över en miljon finländare och migranter. Denna tillgängliga utbildning, öppen för alla oavsett bakgrund eller bostadsort, stärker den nationella kompetensförsörjningen. Fri bildning är en integrerad del av det finländska utbildningssystemet och bidrar till flera mål i regeringsprogrammet, såsom höjning av vuxnas utbildningsnivå, stärkande av grundläggande färdigheter samt främjande av demokratisk delaktighet.

Eftersom staten endast finansierar 57 eller 63 % av kostnaderna för studier inom fri bildning, är läroanstalterna tvungna att ta ut studieavgifter. Dessa avgifter måste även framöver vara skäliga (enligt §24 i lagen om fritt bildningsarbete) för att säkerställa att alla har likvärdiga möjligheter att delta. Bildningsalliansen betonar också vikten av studiesedelsbidrag, som möjliggör subventionerade avgifter för särskilt välkomna målgrupper, exempelvis vuxna utanför arbetslivet.

Utbildning för läropliktiga inom folkhögskolan

Bildningsalliansen välkomnar att 6,5 miljoner euro av statsandelarna avsatts för utbildning av läropliktiga inom folkhögskolan. Detta möjliggör att unga kan stärka sina grundläggande färdigheter, såsom läs- och skrivförmåga, och därmed förbättra sina chanser att fullfölja en examen på andra stadiet.

Fri bildning som väg till högre utbildning

Regeringsprogrammet och budgetförslaget för 2026 har som mål att öka andelen individer med högre högskoleexamen. Fri bildning har goda erfarenheter av att erbjuda högskolestudier med låg tröskel, särskilt genom öppna högskolestudier. ***Bildningsalliansen***

önskar att fri bildning beaktas i arbetet med att utveckla tillgängliga öppna högskolestudier och studiesedlar för öppna högskolestudier om 30 studiepoäng (VN/29176/2025).

Fri bildning som en del av kommunernas integrationstjänster

Fri bildning har under flera decennier erbjudit utbildningar för migranter med varierande kompetensbehov. Målgruppen har vuxit i takt med ökad migration, senast genom mottagandet av ukrainska flyktingar. Folkhögskolor erbjuder även utbildning för unga migranter som omfattas av läroplikten (enligt lagen 1214/2020).

Den svenskspråkiga fria bildningen har en särskild roll i att erbjuda integrationsutbildning på svenska, vilket är avgörande för migranter som önskar integreras på svenska.

Enligt budgetförslaget för 2026 minskar finansieringen för denna målgrupp med 3,5 miljoner euro (moment 29.10.31), då tilläggsfinansieringen för ukrainska flyktingar upphör och stödet för integration på svenska minskar från 1 miljon till 0,5 miljoner euro. Fördelningen av medel för 2026 baseras på prestationer från 2024, vilket innebär att finansieringen inte motsvarar det faktiska behovet. Detta riskerar att kraftigt begränsa möjligheterna att erbjuda integrationsutbildning på svenska år 2026, samtidigt som kommunernas statsandelar för integrationstjänster också i övrigt minskar.

Bildningsalliansen uttrycker oro för att tillgängligheten till integrationsutbildning på svenska försämras, särskilt i ljuset av det pågående reformarbetet kring finansieringen av integrationsutbildning (VN/33963/2024). För att motverka polarisering, stödja migranternas studievägar och främja deras sysselsättning krävs tillgänglig utbildning och tillräckliga alternativ för kommunerna att uppfylla sitt ansvar. Fri bildning, med finansiering via undervisnings- och kulturministeriet, är en viktig aktör i kommunernas utbildningsutbud för målgruppen.

Stöd för kvinnors integration

Bildningsalliansen välkomnar särskilt det avsatta beloppet på 5 miljoner euro för kvinnors integration. Dessa medel främjar kvinnors språkkunskaper och samhällsförståelse, vilket är avgörande för deras delaktighet och etablering i samhället.

Helsingfors 15.10.2025

Anna Pensar-Kuivamäki

ordförande

Henrika Nordin

verksamhetsledare